

Vojna na Ukrajine v kontexte parlamentných volieb 2023

Eva Stradiotová – Elena Smoleňová

Abstract

The War in Ukraine in the Context of the 2023 Parliamentary Elections. *The article deals with Slovakia's political discourse about the Ukraine war. It answers how Slovak politicians articulated their views on the new geopolitical situation. The text identifies the main actors of the discourse and their political messages. The text assumes that the polarized society greatly influenced the discourse. Indeed, even before the war, some parties expressed positive attitudes towards Russia and its authoritarian re-regime. These attitudes have created a group of politicians who articulate a rejectionist attitude toward support for Ukraine. These are mainly political parties that political scientists classify as populist or far-right.*

Keywords: discourse, war, Ukraine, Slovakia, election, populism, securitization.

Kľúčové slová: diskurz, vojna, Ukrajina, Slovensko, voľby, populizmus, sekuritizácia.

Úvod

Hoci vojenský konflikt na Ukrajine začal už v roku 2014 ruskou anexiou Krymu, o plne formátovej vojne hovoríme od 24. februára 2022, kedy ruské vojská priamo napadli územie Ukrajiny, vrátane hlavného mesta Kyjeva (Ellison et al. 2023). Ukrajinským vojskám sa po ruskej invázii v priebehu niekoľkých týždňov podarilo zatlačiť ruské ozbrojené sily na východ republiky, vojenský konflikt však pokračoval ďalej. V čase písania tohto príspevku ukrajinskí vojaci postupovali na území Ruska, čím vojna medzi Ruskom a Ukrajinou vstúpila do novej fázy.

Podľa Antona Beblera (2023: 775) ide o „najväčšiu, najkrvavejšiu a najdlhšiu vojnu v Európe od roku 1945“. Medzinárodné spoločenstvo ruskú inváziu na Ukrajinu okamžite odsúdilo (Ficek 2023). Ruské imperialistické záujmy tak vracajú krajinu o niekoľko storočí späť do auditorského obdobia ruských komunistov (Stoner 2022). Ide o „porušenie medzinárodného práva a zásad medzinárodného poriadku“ (Trochan 2023: 424).

Táto vojna je tak dôležitou udalosťou s globálnym dopadom na svetovú bezpečnosť, že ovplyvňuje verejnú diskusiu v každej európskej krajine. Je pochopiteľné, že na Slovensku ako susednej krajine napadnutej Ukrajiny, bude vojna dôležitou súčasťou politického diskurzu. Cieľom príspevku je identifikovať hlavných aktérov diskurzu o Ukrajine, postoje politických aktérov a vysvetliť, ako títo aktéri formulujú argumenty. Predpokladám, že diskurz o Ukrajine bude na Slovensku pod vplyvom značne polarizovanej spoločnosti. Jedna časť spoločnosti totiž vyjadruje pozitívne postoje k Rusku a Bielorusku, sympatizuje s Vladimírom Putinom, obdivuje autoritárskych vládcov a nostalgicky spomína na režim komunistickej strany. Práve táto časť spoločnosti má odlišný postoj k vojne na Ukrajine, vidí viníkov skôr v Ukrajine, prípadne dokonca v USA. Z tohto dôvodu je môžem predpokladať, že o túto skupinu voličov budú mať záujem aj niektorí politici, preto ich potrebám prispôsobia aj komunikačné stratégie. Vo vedeckom diskurze sa pritom objavuje téza, že vo vojne proti Ukrajine ide o dve predstavy, ako spravovať vlastné veci verejné. Na jednej strane stojí predstava Ukrajiny o vlastnom politickom smerovaní. Táto predstava je v rozpore s ruskou predstavou o Ukrajine, ktorá je založená na podriadenosti Ukrajiny ruským geopolitickým a ekonomickým záujmom (Knott 2023).

Slovensko ako polarizovaná krajina

Od atentátu na Roberta Fica 15. mája 2024 sa vo verejnom diskurze čoraz viac objavujú názory o polarizovanej slovenskej spoločnosti. Pritom považujem za dôležité zdôrazniť, že prejavy polarizácie boli na Slovensku evidentné už v období vzniku nového štátu, rovnako v období tretej vlády Vladimíra Mečiara, ako aj po jej konci v roku 1998. Značné napätie sme mohli pozorovať aj v prípade vzťahov medzi slovenskou majoritou a maďarskou národnostnou menšinou.

O polarizovanej spoločnosti môžeme hovoriť aj v období pandémie ochorenia COVID-19. Práve v tomto období proti sebe stáli dve hlavné skupiny – tí, ktorí rešpektovali protipandemické ochorenia, vrátane očkovania a naopak tí, ktorí odmietali opatrenia štátu proti šíreniu corona vírusu a jednoznačne odmietli očkovanie proti COVIDu-19. Táto dichotómia sa nevzťahovala iba na pandémiu, prakticky korešpondovala aj s tradičnou deliacou čiarou medzi moderným a tradičným prístupom. Na jednej strane stoja obyvatelia s moderným videním sveta, podporujú princípy liberálnej demokracie, ako aj integráciu Slovenska v západoeurópskych politických štruktúrach, odmietajú autoritárske tendencie v politike. Oproti tejto skupine stoja ľudia s tradičným prístupom, prejavujú sympatie k autoritárskym poli-

tikom, v našom členstve v Európskej únii vidia v prvom rade negatíva a odmietajú členstvo Slovensko v Severoatlantickej aliancii. Oveľa viac podliehajú konšpiračným teóriám, veria, že za dôležitými rozhodnutia národných vlád sú konkrétne skupiny alebo jednotlivci (pomerne často sa ako hlava všetkých rozhodnutí spomína George Soros, pozri Plenta 2020) a s obľubou šíria na sociálnych sieťach rôzne hoaxy.

Tézu o aktuálnej polarizovanej spoločnosti dokazujú prieskumy verejnej mienky. Jeden z nich prezentuje vo svojej štúdií Dominika Hajdu a Katarína Klingová zo spoločnosti Globsec (2020). Podľa ich výskumu z roku 2020 len 49 percent obyvateľov jednoznačne podporuje princípy liberálnej demokracie, zatiaľ čo 39 percent súhlasí so systémom, v ktorom by sa autoritársky líder nemusel zaťažovať parlamentom a voľbami. Najviac, dokonca väčšia väčšina je vo vekovej kategórii 65+ rokov. Až 13 percent si nie je istá, ktorý systém je lepší. V roku 2024 40 percent respondentov súhlasilo s názorom, že „*ich hodnoty a identita sú ohrozené liberálnou demokraciou, západnými spoločnosťami, či utečencami z Ukrajiny*“ (Globsec 2024). V každom prípade ale platí, že pre slovenskú demokraciu môže vysoký počet respondentov s negatívnym postojom k princípom liberálnej demokracie znamenať mimoriadne nebezpečenstvo. Nebezpečenstvom pre slovenskú demokraciu je názor, že v prípade možnosti by väčšina oslovených respondentov (64 percent) dobrovoľne vymenila niektoré práva a slobody (pohybu, združovania, slova) za finančnú situáciu, vyššiu bezpečnosť, prípadne za zachovanie tradičných hodnôt v krajine (Hajdu, Klingová 2020).

Polarizovaný prístup bol evidentný aj v postoji k vojne na Ukrajine. Objavili sa dokonca názory, že vojenská invázia Ruskej federácie na Ukrajinu je vlastne vojnou medzi Spojenými štátmi americkými a Ruskom, pričom hlavný vinník tejto vojny sú paradoxne USA. V tomto kontexte je potrebné zdôrazniť, že v roku 1994 sa Ukrajina vzdala svojich jadrových zbraní s tým, že jej stáli členovia Bezpečnostnej rady OSN, vrátane Ruska, garantovali suverenitu a územnú celistvosť. O tri roky neskôr, v roku 1997, Rusko a Ukrajina podpísali zmluvu o partnerstve. V tejto zmluve sa zmluvné strany zaviazali rešpektovať existujúce hranice (Waslekar 2023). Nejednoznačný prístup bol identifikovaný aj k ukrajinským utečencom. Niektorí politici ich totiž vidia ako bezpečnostné riziko (Štefančík, Biliková, Gološčuk 2023).

Vojna a jazyk

Vojna je v politickej komunikácii prítomná najmä prostredníctvom rôznych výrazov spadajúcich do vojenského slovníka. Do 24. februára 2022 sa

o vojne hovorilo skôr sprostredkovane, výrazy z vojenského slovníka sa v politike používali spravidla v prenesenom význame na zdôraznenie politických výpovedí (Štefančík 2020). Od invázie ruských vojsk na Ukrajinu však výrazy z vojenského slovníka používame skôr v ich pôvodnom význame. Už nejde len o mocenský *boj*, *obranu* voličov, *pomlčkovú* vojnu, či *vojnu* s odbormi. Od 24. februára 2022 ide o skutočný *boj*, reálnu *vojnu*, nazajstné *obete*. Práve v tomto druhom kontexte skúmam komunikáciu slovenských politických aktérov.

Ako už bolo vyššie uvedené, polarizácia nie je na Slovensku novodobým fenoménom (Dulebová, Štefančík, Cingerová 2024). Je typická od vzniku štátu, resp. z obdobia niekoľkých mesiacov pred vznikom Slovenskej republiky. Podobne sme polarizovaný prístup k vojne na Ukrajinu mohli pozorovať od začiatku plne formátovanej invázie Ruskej federácie na Ukrajinu. Tu je dôležité pripomenúť, že 24. februára 2022 bol na čele vlády Slovenskej republiky Eduard Heger, strana Smer-SD bola v opozícii a Slovenská národná strana mimo parlamentu. Práve niektorí predstavitelia strany Smer-SD, ako aj Ľudovej strany Naše Slovensko (ĽSNS) v minulosti prezentovali nostalgický prístup k Ruskej federácii, obdivuhodne sa vyjadrovali na adresu ruskej vládnej moci. Je preto symptomatické, že práve od predstaviteľov týchto strán budeme očakávať zdržanlivý prístup k vojne na Ukrajine. Aj keď nemusí to byť vždy pravidlom. V minulosti napríklad bývalý český prezident Miloš Zeman prezentoval sympatie smerom k Ruskej federácii, ruskú inváziu na Ukrajinu však jednoznačne odsúdil a od tohto momentu sú jeho vyjadrenia k Rusku oveľa kritickejšie než pred 24. februárom 2022.

Polarizovane vstupovala slovenská spoločnosť aj do parlamentných voľieb 2023. Vtedajšia opozícia vedená Robertom Ficom veľmi kriticky vyjadrovala stanoviská k pomoci slovenských pravicových vlád napadnutej Ukrajine. V tomto kontexte je však zdôrazniť rozporupnosť medzi vyjadrovaním a samotným konaním vedúcich predstaviteľov Smeru-SD. Na druhý deň po invázii prijala Národná rada SR uznesenie, v ktorom odsúdila vojenskú agresiu. Toto uznesenie konštatuje, že Ruská invázia na Ukrajinu je „*hrubým porušením medzinárodného práva a princípov Charty OSN... územia samostatných republík Doneck a Luhansk sú naďalej zvrchovaným územím Ukrajiny*“ (NR SR 2022). Za toto uznesenie hlasovala väčšina parlamentu, vrátane poslaneckého klubu strany Smer-SD.

Ďalšie vyjadrenia predstaviteľov strany Smer-SD boli radikálnejšie. Ešte v ten istý deň, ako Rusi napadli Ukrajinu, presmeroval predseda Smeru-SD podstatu konfliktu niekam úplne inam, k čomu sa potom Smer-SD vracal až do voľieb pravidelne. Podstatou konfliktu totiž nemá byť ruská ambícia mať ukrajinskú vládu pod kontrolou. Podľa Roberta Fica má ísť o „*americko-*

ruskú záležitosť“ (Fico 2022). Podpredseda Smeru-SD Ľuboš Blaha dokonca spochybňoval oficiálnych predstaviteľov napadnutej Ukrajiny: „*Nechceme robiť hovorcú nejakým ukrajinským oligarchom a mafiómom*“ (Blaha, Facebook strany Smer-SD, 28. 04. 2022).

Indície, že v prípade vojny na Ukrajine má ísť o americko-ruský konflikt, sa objavovali tak pred voľbami ako aj po parlamentných voľbách 2023:

– „*Násilné tlačenie Ukrajiny do NATO len preto, že si to želajú USA je neprijateľné a môže to rozpútať veľký konflikt vo východnej Európe*“ (Melicher, I., Facebook, 26. 4. 2023).

Predstavitelia Smeru-SD naplno využíval stratégiu šírenia strachu ako podporného prostriedku na mobilizáciu voličov (Dulebová, Štefančík, Cingerová 2024). V komunikácii zástupcov Smeru-SD nájdeme výrazy, ktoré majú strach vyvolať alebo ešte viac prehĺbiť. Ak Hegerova vláda pomáhala okrem iného poskytnutím vojenskej pomoci, predstavitelia Smeru-SD navodzovali dojem, že Heger takýmto spôsobom vtiahne Slovensko do vojny.

– „*Proti Rusku chcú bojovať tým, že zbedačia slovenský národ. Tak znel pokyn z USA – bojujte za banderovský režim na Ukrajine, ať kým neumrzne posledný Slováč*“ (Blaha, L., Facebook, 8. 3. 2022).

Hlavným volebným heslom sa v kontexte vojny na Ukrajine stalo pre stranu Smer-SD slovo „mier“. Mier mal byť dosiahnutý zastavením dodávky zbraní Ukrajine. Takýmto spôsobom sa má totiž iba predlžovať vojenský konflikt. Ako by malo dôjsť k mieru zo strany Ruska, aký prístup by mal zvoliť ruský prezident Putin Smer-SD nikdy zrozumiteľne nevysvetlil. Vytvára sa tak dojem, akoby za vojnu na Ukrajinu mohol ktokoľvek iný, len nie Ruská federácia.

Počas volebnej kampane Smer-SD, Slovenská národná strana a Republika odmietali vojenskú pomoc Ukrajine. Spravidla sa ale zhodli, že je potrebné Ukrajine pomôcť aspoň humanitárne. Hoci vojenskú pomoc Ukrajine zo strany štátu odmietali, zvyčajne súhlasili s pomocou od súkromných firiem. Tento prístup strana Smer-SD dokonca po zostavení vlády na čele s Robertom Ficom podporila.

Hlas počas volebnej kampane nebol priamo proti vojenskej pomoci, debatoval však o zákonnosti darovania vojenských lietadiel Ukrajine v rámci vojenskej pomoci. Podobne ako pri strane Smer-SD, ani Hlas neodmietol, aby slovenské zbrojárske podniky uzatvárali kontrakty s ukrajinskou vládou. Hlas so Smerom teda pomoc odmietli, ak malo ísť o nezištnú pomoc,

ale ak by sa jednalo o obchod súkromných firiem, proti tomuto prístupu nenamietať.

Vládne strany do roku 2023, vrátane mimoparlamentného Progresívneho Slovenska, pomoc Ukrajine neodmietali, naopak, podporili akúkoľvek finančnú, humanitárnu, ako aj vojenskú pomoc napadnutej Ukrajine. Argumenty zvyčajne zakladali na prirodzenej potrebe pomôcť napadnutému štátu, ale aj odmietaním možnosti, že Ukrajina pod vplyvom autoritárskeho režimu z Kremľa bude bezprostredným susedom Slovenska. Vláda E. Hegera podporila Ukrajinu protiraketovým systémom S-300, neskôr vojenskými stíhačkami. Vtedajšie opozičné strany toto rozhodnutie vnímali ako krok proti bezpečnosti obyvateľov Slovenska alebo ako vlastizradu:

– „*Odvzdanie nášho jediného a posledného systému protivzdušnej obrany S-300 Ukrajine by bolo vlastizradou zo strany Hegerovej vlády*“ (Uhrík, M., Facebook, 18. 03. 2022).

Vojna na Ukrajine a nová slovenská vláda

Ak by sme skúmali iba podstatné dokumenty vládnej koalície pod vedením Roberta Fica, mohli by sme konštatovať, že táto vláda je proukrajinská. Aj z tohto dôvodu je potrebné obsahovú analýzu politických výstupov (policy) kombinovať s analýzou diskurzu. Pretože to, čo politici prezentujú, je niekedy v hlbokom rozpore s tým, čo majú napísané vo svojich základných politických dokumentoch. Práve prístup k Ukrajine je toho dôkazom.

V základnom dokumente súčasnej vlády – v Programovom vyhlásení vlády 2023 – je hneď v úvode zaznamenané:

– „*Vláda Slovenskej republiky bude pokračovať v podpore takých riešení konfliktu na Ukrajine, ktoré budú založené na princípoch medzinárodného práva, vrátane nezávislosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc a jej prirodzeného práva na sebaobranu*“ (Vláda Slovenskej republiky 2023).

Vláda Roberta Fica teda tvrdí, že rešpektuje územnú celistvosť a neporušiteľnosť hraníc Ukrajiny. Podľa tohto dokumentu všetky územia Ukrajiny, vrátane republík Luhansk a Doneck, ako aj polostrova Krym by mali patriť Ukrajine a Rusko nemá právo zdržiavať sa na území Ukrajiny. Vláda v tom istom odseku zároveň vyjadruje želenie, aby sa tento vojenský

konflikt vyriešil mierovou cestou a preto bude podporovať každé jeho mierové riešenie.

Ak sa pozrieme na to, ako tento úsek z programového vyhlásenia artikulujú vládni politici, zistíme, že sa orientujú predovšetkým na jeho druhú časť. A síce, podporujú mier, sú za mierové riešenie, mier na prvom mieste. Z tohto dôvodu odmietajú posielat zbrane na Ukrajinu. Lenže nič nehovoria o Rusku ani o Putinovom režime. Nevyzývajú Putina, aby stiahol svoje vojská z Ukrajiny, nevyzývajú ho, aby si sadol k rokovaciemu stolu, vyhýbajú sa diskusi o vojnových zločinoch ruských vojakov a už vôbec nie je na programe dňa otázka, ako a kde budú vojnoví zločinci postavení pred súd a súdení za vojnové zločiny, ktoré spáchali na „zvrchovanom území Ukrajiny“, nehovoriac o vojnových reparáciách Ruskej federácie.

Politika Roberta Fica je vo vzťahu k Ukrajine dvojtvárna. Na jednej strane sa blamuje výrokmi, ako napríklad:

– „*Vy si fakt myslíte, že v Kyjeve je vojna? To akože žartujete prosím. To snád' nemyslíte vážne, dúfam. Ved' tam choďte a zistíte, že je normálny život v tom meste*“ (Fico, R., 2024, citované podľa ČTK 2024).

Tento výrok paradoxne vyslovil v deň, keď Rusko ostreľovalo hlavné mesto Ukrajiny. Na strane druhej sa ale Robert Fico správa k Ukrajine prívetivo, podporuje členstvo Ukrajiny v Európskej únii, snaží sa konštruktívny dialóg s ukrajinskou vládou, podporuje humanitárnu pomoc, ako aj komerčnú dodávku zbraní na Ukrajinu a v orgánoch Európskej únie vyjadruje podporné stanoviská k politike tohto medzinárodného spoločenstva. Zároveň odmieta členstvo Ukrajiny v NATO.

Posolstvá smerom k voličom vyjadruje radikálnym jazykom. Jeho výroky k Ukrajine nie sú vôbec diplomatické, radikálne sa vyjadruje aj smerom k Európskej únii a naznačuje, že ide o konflikt medzi Ruskom a Spojenými štátmi americkými. Negatívne sa vymedzil aj proti zbierke obyvateľov Slovenska pre Ukrajinu, ktorú okomentoval nasledovne:

– „*Nech si každý občan Slovenskej republiky robí so svojimi peniazmi, čo chce, je to jeho rozhodnutie. Viete, čo hovoria Česi? Že prd do Stromovky. Prepáčte za výraz, je to symbolické, je to len symbolické*“ (Fico, R., 2024, citované podľa Denník N 2024).

Verejnosti prezentuje názor, že západné štáty Európy vlastne nechcú mier, ich skutočný záujem je udržať na Ukrajine vojnový konflikt

v rovnakej podobe. Začiatkom roku 2024 prezentoval názor, že niektoré štáty majú záujem poslať na Ukrajinu vlastných vojakov:

– „*Ako sme dnes ráno v Bratislave na viacerých zasadnutiach predpokladali, v Paríži bola čisto bojová atmosféra podporujúca vojnu. Nepadlo ani slovo o mieri, čo ma osobne veľmi mrzí... Môžem potvrdiť, že sú krajiny, ktoré sú pripravené poslať svojich vlastných vojakov na Ukrajinu... zhoda vo vládnej koalícii, že nikdy nebudeme súhlasiť s tým, aby slovenský vojak išiel na Ukrajinu do tejto vojny*“ (Fico, R., 2024, citované podľa TA3 2024).

Naratív, že nielen niektoré západoeurópske vlády, ale dokonca aj niektorí slovenskí opoziční politici, spravidla kandidáti na niektoré verejné funkcie, sú podporovatelia vojny, bol prítomný aj vo voľbách prezidenta v roku 2024, ako aj vo voľbách do Európskeho parlamentu. Koaliční politici napríklad často vyčítali Ivanovi Korčokovi, že chce poslať slovenských vojakov na Ukrajinu, hoci to nebola pravda. Ivan Korčok to viackrát razantne odmietol.

Záver

Vojna na Ukrajine sa pre politikov v mnohých krajinách stala jednoznačnou záležitosťou. Keďže išlo o nevyprovokovaný akt násilia zo strany Ruskej federácie, väčšina civilizovaného sveta má jasno v tom, koho skritizovať a komu vysloviť podporu. Nielen na Slovensku sa však objavujú jednotlivci, alebo dokonca celé politické strany, ktoré si vojnu na Ukrajine vysvetľujú po svojom. Podobnú situáciu môžeme pozorovať aj na Slovensku. Slovensko je však v určitom ohľade predsa len špecifické. Predseda vlády totiž k voličom artikuluje iný postoj, než zastáva oficiálna vláda, prípadne, aký prezentuje na bilaterálnych rokovaníach s predstaviteľmi ukrajinskej vlády, prípadne s reprezentantmi orgánov Európskej únie. Zatiaľ čo jazyk predsedu vlády na rokovaníach orgánov EÚ je zmierlivý a ústretový, jeho komunikačné stratégie smerom k voličom sú založené na radikálnej, niekedy až agresívnej rétorike. Radikálny jazyk je tak dôvodom, prečo sa radikálne postoje k pomoci Ukrajincom a Ukrajine objavujú aj v diskusiách medzi voličmi.

Téma diskurzu o vojne na Ukrajine je široká. Objavujú sa viaceré možnosti, ako túto tému vedecky uchopiť z pohľadu politickej lingvistiky. Či skúmať jazyk používaný v oficiálnych dokumentoch, alebo jazykové nástroje predvolebnej alebo povolebnej debaty. Aj tento článok ukazuje, že diskurz sa môže meniť v závislosti od toho, akú funkciu zastávajú aktéri diskurzu.

Či ide o predstaviteľov opozície, alebo s posunom času o zástupcov vládnej koalície.

Dominantným naratívom súčasnej vládnej koalície bolo dosiahnutie mieru. Mier má byť v ich komunikačných stratégiách dosiahnutý paradoxným spôsobom, odmietnutím zásielok zbraní napadnutej Ukrajine. Zásielok zbraní zo štátnych rezerv, naopak zásielky na komerčnej báze sú vítané. Lenže stopnutie vojenskej pomoci Ukrajine by automaticky znamenalo, že Ukrajina stratí schopnosť obrany svojho územia, inak povedané Ukrajina by rýchlo kapitulovala. Aj súčasná opozícia si želá mier, lenže pristupuje k problému aj so zreteľom na skutočné záujmy Ruskej federácie. Na tie totiž vládne strany akoby zámerne zabúdali.

Tento príspevok má byť vkladom do rozvoja slovenskej politickej lingvistiky. Ukazuje, že objekt výskumu politickej lingvistiky sa neustále mení, závisí od aktuálnej politickej situácie, od politických aktérov a ich schopnosti ovplyvňovať verejný diskurz. Vojna na Ukrajine ovplyvňuje diskurz v Rusku a na Ukrajine, kde je určite pod vplyvom vojenskej propagandy, ktorá ešte určite bude skúmaná nasledujúce roky. Vojna na Ukrajine ovplyvnila diskurz, ako aj témy volebných kampaní v štátoch stojacich podporujúcich jednu alebo druhú stranu. Aj to je jeden z dôvodov, prečo má zmysel podporovať rozvoj politickej lingvistiky.

Zdroje korpusu

Blaha, L. (2020-2022): Profil na sociálnej sieti Facebook, <<https://www.facebook.com/LBlaha>> [15. 5. 2022].

ČTK (2024). Fico: Myslíte si, že v Kyjeve je vojna? Je tam normálny život. Prava.sk, Fico spochybnil, že je v Kyjeve vojna v deň, keď ho Rusko ostreľovalo, 23. 1. 2024, <<https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/-696997-fico-spochybnil-ze-je-v-kyjeve-vojna-v-den-ked-ho-rusko-ostrelovalo/>> [12. 9. 2024].

Denník N (2024). Fico o zbierke na muníciu pre Ukrajinu: Prd do Stromovky, na situácii to nič nezmení. Denník N, 28. 4. 2024, <<https://dennikn.sk/minuta/3964416/>> [12. 9. 2024].

Fico, R. (2022). Ide o čisto americko-ruskú záležitosť. Teraz.sk, 24. 2. 2022, <<https://www.nrsr.sk/dl>> [12. 9. 2024].

Melicher, I. (2023). Profil na sociálnej sieti Facebook, <<https://www.facebook.com/generaciamladejlavice>> [6. 9. 2024].

NR SR (b. d.): Spoločná Česko-Slovenská Digitálna parlamentná knižnica, Archív, Stenozáznam, <<https://www.nrsr.sk/dl>> [12. 9. 2024].

- Smer-SD (2022). Profil na sociálnej sieti Facebook, <<https://cs-cz.facebook.com/smersd>> [10. 9. 2023].
- TA3 (2024). Fico na samite o Ukrajine v Paríži: Nepadlo ani slovo o mieri. Macron povedal, že Rusko nemôže vyhrať a v stávke je bezpečnosť celého sveta, <<https://www.ta3.com/clanok/926751/fico-na-samite-o-ukrajine-v-parizi-nepadlo-ani-slovo-o-mieri-macron-povedal-ze-rusko-nemoze-vyhrat-a-v-stavke-je-bezpecnost-celeho-sveta>> [10. 9. 2024].
- Uhrík, M. (2022). Sociálna sieť Facebook, <<https://www.facebook.com/ing.milan.uhrik/>> [10. 9. 2023].
- Vláda Slovenskej republiky (2023). Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky 2023 – 2027. „Lepšie, pokojnejšie a bezpečnejšie žiť“, <<https://www.mzv.sk/documents/10182/19777627/programove-vyhlasenie-vlady-SR.pdf/7c47ab5b-7532-4d6b-7a81-3c67a802993e>> [12. 9. 2024].

Literatúra

- BEBLER, A. (2023). The War in Ukraine in a Comparative Perspective. *Teorija in praksa*, 60(4): 775–786. <https://doi.org/10.51936/tip.60.4.775>
- DULEBOVÁ, I., ŠTEFANČÍK, R., CINGEROVÁ, N. (2024). *Language and Security: The Language of Securitization in Contemporary Slovak Public Discourse*. Berlin: Peter Lang. <https://doi.org/10.3726/b21851>
- ELLISON, J., COX, M., HANHIMAEMI, J. M., HARRISON, H. M., LUDLOW, N. P., ROMANO, A., SPOHR, K., ZUBOK, V. (2023). The war in Ukraine. *Cold War History*, 23(1): 121–206. <https://doi.org/10.1080/14682745.2023.2162329>
- FICEK, R. (2023). Putin’s war of attrition and contemporary conditions of the political order of Central-Eastern Europe. *World of Ideas and Politics*, 22(2): 33–48.
- GLOBSEC (2024). Globsec Trends 2024. Výsledky za Slovensko. Bratislava: Globsec, <https://www.globsec.org/sites/default/files/2024-05/-GLOBSEC%20Trends_Slovensko.pdf> [23. 9. 2024].
- HAJDU, D., KLINGOVÁ, D. (2020). *Voices of Central and Eastern Europe Slovensko*. Bratislava: Globsec.
- KNOTT, E. (2023). Existential nationalism: Russia’s war against Ukraine. *Nation and Nationalism*, 29(1): 45–52. <https://doi.org/10.1111/nana.12878>
- PLENTA, (2020). Conspiracy theories as a political instrument: utilization of anti-Soros narratives in Central Europe. *Contemporary Politics*, 26(5): 512–530. <https://doi.org/10.1080/13569775.2020.1781332>

- STONER, K. (2022). The War in Ukraine: How Putin's War in Ukraine Has Ruined Russia. *Journal of Democracy*, 33(3): 38–44. <https://doi.org/10.1353/jod.2022.0038>
- ŠTEFANČÍK, R. (2020). Metafora vojny v jazyku politiky. *Lingua et Vita*, 17: 59–69.
- ŠTEFANČÍK, R., BILIKOVÁ, B., GOLOSHCHUK, S. (2023). *Medzinárodné vzťahy/Slovak Journal of International Relations*, 21(2): 173–185. <https://doi.org/10.53465/SJIR.1339-2751.2023.2.173-185>
- TROCHAN, J. (2023). Vojnový konflikt na Ukrajine: príčiny, charakter a scenáre možného vývoja. In: *Národná a medzinárodná bezpečnosť 2023*. Liptovský Mikuláš: AOS generála Milana Rastislava Štefánika, s. 424–434. <https://doi.org/10.52651/nmb.c.2023.9788080406516.424-434>
- WASLEKAR, S. (2023). Ukraine war and beyond. *Globalizations*, 20(7): 1195–1201. <https://doi.org/10.1080/14747731.2023.2232185>

Poznámka:

Tento text je jedným z výstupov vedeckého projektu VEGA 1/0075/24 *Politický diskurz na Slovensku v kontexte vojny na Ukrajine*.

Kontakt:

PaedDr. Eva Stradiotová, PhD.

Katedra anglického jazyka	Department of English Language
Fakulta aplikovaných jazykov	Faculty of Applied Languages
Ekonomická univerzita v Bratislave	University of Economics in Bratislava

Email Address: eva.stradiotova@euba.sk

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3003-2850>

Mgr. Elena Smoleňová, PhD.

Katedra románskych a slovanských jazykov	Department of Romance and Slavic Languages
Fakulta aplikovaných jazykov	Faculty of Applied Languages
Ekonomická univerzita v Bratislave	University of Economics in Bratislava

Email Address: elena.smolenova@euba.sk